

Checklist Bewegingsstimulerende beleidsbeslissingen Versie mei 2010

De checklist is ontwikkeld voor de Friese gemeenten om nieuwe beleidsmaatregelen te toetsen op beweegvriendelijkheid. Ook is het mogelijk om de checklist in een eerdere fase bij bijvoorbeeld de planvorming in te zetten.

De checklist is een resultaat van het IGB-traject: een traject van 6 Friese gemeenten, NIGZ en GGD Fryslân (april 2008-april 2009) met als doel integraal gezondheidsbeleid te implementeren. Zie voor meer informatie over het IGB-traject: www.ikpgezondheid.nl

De checklist is te gebruiken door (beleids)medewerkers van alle afdelingen van gemeenten: Aan de hand van de eerste kolom kan worden bepaald waar de maatregel invloed op heeft. Bij 'ja' is vervolgens in de tweede kolom te checken of er bij het opstellen van de maatregel voldoende aandacht is besteed aan de gevolgen voor bewegen. Indien de beleidsmaatregel niet aan de punten voldoet, kan in de derde kolom bekeken worden hoe de maatregel aangepast kan worden. Een medewerker van GGD Fryslân of de beleidsmedewerker volksgezondheid van de gemeente kan hierbij ondersteuning bieden.

In de checklist zijn ook maatregelen opgenomen, die volgens onderzoek van het RIVM, op lokaal niveau als meest kansrijk en effectief worden aangemerkt. Deze maatregelen zijn in de tekst aangeduid met een *

In de gemeente Smallingerland is ervaring opgedaan met deze checklist. Een impressie hiervan is bij de checklist gevoegd (pagina 10)

Deze 'bewegingschecklist' wordt voortdurend aangepast aan nieuwe inzichten. Suggesties ter verbetering of nieuwe praktijkvoorbeelden kunnen worden gemaild naar a.galama@ggdfryslan.nl.

Over Gezond beleid in Smallerland: Gewoon doen!

In de gemeente Smallerland heeft Anke de Vries, beleidsmedewerker volksgezondheid, het initiatief genomen om binnen haar gemeente draagvlak te ontwikkelen voor integraal gezondheidsbeleid. Anke was een van de deelnemers aan de werkleergang "Integraal gezondheidsbeleid" van GGD Fryslân en NIGZ. In dit kader is o.a. de checklist "bewegingsstimulerende beleidsbeslissingen" ontwikkeld. Voor de bewegingschecklist is gekozen omdat over bewegen in relatie tot andere beleidsterreinen dan volksgezondheid relatief het meest bekend is.

Op basis van de checklist heeft Anke de Vries in de tweede helft van 2008 gesprekken gevoerd met medewerkers van andere afdelingen binnen de gemeente: stedenbouw, verkeer/vervoer, spelen en groen. De checklist is gebruikt als leidraad met als doel collega's bewust te laten worden van de bijdrage die hun beleidsterrein kan leveren aan de volksgezondheid. En dat is gelukt. Zonder collega's extra te belasten is aandacht gevraagd voor de wijze waarop volksgezondheid in 'ander' beleid kan worden opgenomen. Soms blijkt dat volksgezondheid al onderdeel uitmaakt van andere beleidsterreinen, zoals het keurmerk "Veilig wonen". Collega's zijn zich daar dan niet van bewust. Op basis van die gesprekken in Smallerland zijn afspraken gemaakt over welke 'normen' uit de checklist worden overgenomen in:

1. 'het programma van eisen nieuwe wijken'
2. het nog te maken 'verkeer- en vervoersplan' en
3. de 'notitie spelen'.

Bij de gesprekken waren ook een medewerker van het NIGZ en GGD Fryslân aanwezig. Anke de Vries heeft dat als ondersteunend ervaren.

Jammer genoeg blijken nu -tijdens het schrijven van dit verslag- nogal wat medewerkers waarmee gesprekken zijn gevoerd, te zijn vertrokken. Er moet dus het een en ander opnieuw gedaan worden.

Met de bestuurders is ook contact geweest: zij staan positief tegenover dit initiatief.

Tips van Anke de Vries voor het ontwikkelen van integraal gezondheidsbeleid:

- een eerste stap bij het ontwikkelen van integraal gezondheidsbeleid is bewustwording van collega's dat maatregelen op hun beleidsterrein effecten hebben op de volksgezondheid;
- gebruik de checklist als leidraad/hulpmiddel bij de gesprekken;
- ga het gesprek aan en dan zie je wel waar je uitkomt;
- let op de sectoren binnen je gemeente die de meeste kansen bieden; vergeet je eigen afdeling niet;
- borg afspraken binnen het management.

<p>Vul eerst de Handreiking van het RIVM in om een advies te krijgen m.b.t. onderstaande aspecten: www.gezondheidinner.nl Met deze digitale checklist kunnen initiatiefnemers van ruimtelijke plannen en beleidsmakers nagaan welke gezondheidsaspecten een rol kunnen gaan spelen. Na het invullen van de checklist wordt er automatisch een samenvattend rapport gemaakt waarmee u in één oogopslag kunt zien welke aspecten aandacht behoeven. De checklist linkt door naar achterliggende gezondheidsinformatie.</p>		
<p>Veel aanvullende informatie over onderzoek, beleid, praktijk en financiering vindt u op www.ikpgezondheid.nl in de map bewegen</p>		
<p>De beleidsmaatregel heeft invloed op:</p>		
<p>1. De inrichting van wijk of dorpskern</p>	<p>Zo ja, check of de geplande beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:</p>	<p>Hoe (voorbeelden)</p>
<p>1a. Openbaar groen</p>	<p>Volgende openbaar groen in de buurt van woningen.</p>	<p>Aanbevolen wordt om 75 m2 openbaar groen rond de woning te hebben of te creëren binnen een straal van 3 km van de woningen. Zorg dat vanuit de woning een aantrekkelijk 'ommetje' gewandeld kan worden zonder te veel barrières.</p>
	<p>Gebruik van groene elementen bij de (her)inrichting van de wijk.</p>	<p>Aanleg van groene fiets- en wandelpaden. Aanleg van groene zones in en langs de wijken. Wandel- en fietspaden tussen groene zones (parken e.d.). Groene en natuurlijke elementen op speelplekken.</p>
	<p>Groen dat bruikbaar is voor alle bevolkingsgroepen.</p>	<p>Zorg dat er naast kijk-groen ook voldoende doe-groen is. Zorg voor veel diversiteit in soorten groen. Zorg voor kwalitatief goed groen, ook door goed onderhoud en beheer. Aanleg van kindvriendelijk gebruiksgroen in de wijken. Betrek diverse bewonersgroepen bij de inrichting van openbaar recreatief groen. Zorg dat het groen buiten de kern bruikbaar is voor verschillende vormen van recreatie.</p>
	<p>Goede toegangsroutes naar het groen buiten de bebouwde kom.</p>	<p>Zorg dat er paden of wegen zijn waarover wandelaars en fietsers veilig naar het groen buiten de wijk/ kern kunnen gaan.</p>

	Zo ja, check of de beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:	Hoe (voorbeelden)
1b. Speelplekken	Voldoende speelvoorzieningen voor kinderen van alle leeftijden.	Aanbevolen wordt om 3% van het uitgegeven gebied van de gemeente te plannen/besteden aan speelvoorzieningen voor alle leeftijden. Speeltoestellen voor verschillende leeftijden, met variatie in de wijk zodat kinderen bij het ouder worden nieuwe speelplekken ontdekken. Zie: www.kindvriendelikesteden.nl
Vervolg Speelplekken	Voldoende zicht en sociale controle op speelplaatsen.	Zorg dat er vanuit voldoende huizen zicht is op de speelplaatsen. Zorg voor zitplekken bij de speelplaatsen.
	Veilige vrije ruimtes voor kinderen om te spelen.	Voorkom gevaarlijke, steile waterkanten met (hoge) beschoeiing bij kinderrijke wijken. Zorg voor veilige looproutes naar de speelplaatsen.
	Speelplekken om en rond huis waar ouders zicht op hebben.	Zorg dat bij huizen een vrije ruimte is van tenminste 2 meter die veilig bereikbaar is voor kinderen. Bijvoorbeeld: tuinen, een brede stoep, achterpaden of een pleintje waar ouders vanuit hun huis zicht op hebben voor spel dichtbij huis. Het uitzicht (ten minste 10 meter) wordt niet geblokkeerd door schuttingen of aangrenzende gevels en geparkeerde auto's.
	Toegankelijkheid en bruikbaarheid van de speelplekken voor kinderen met een handicap	Zorg voor routes naar speelplekken die toegankelijk zijn. Zorg voor speeltoestellen die bruikbaar zijn.
1c. Voorzieningen	Een mix aan voorzieningen op loop- of fietsafstand van de woningen.	Zorg dat bij de planning van een wijk goed overleg is met de verschillende sectoren over de voorzieningen die nodig zijn. Bijvoorbeeld: winkels, scholen, gezondheidszorg, sportfaciliteiten en banken. Zorg dat de voorzieningen gemakkelijk bereikbaar zijn te voet of met de fiets, streef naar maximaal 20 minuten loopafstand. Zorg dat speelvelden voor sport en recreatie niet verder dan 1 km verwijderd zijn van het woongebied. Zorg voor brievenbussen en hondenuitlaatplekken op loopafstand van het woongebied.
	Voldoende kwalitatief goede ontmoetingsplekken in de wijk voor verschillende leeftijden.	Dit kunnen bovengenoemde voorzieningen zijn maar ook; horeca, buurthuizen of kerken/moskeeën. Zorg voor elementen in de openbare ruimte, pleintjes en

		<p>parken, die ontmoetingen stimuleren. Zorg voor geschikte hangplekken voor jongeren en ouderen. Zorg voor goed onderhoud en een uitnodigende uitstraling van speelvoorzieningen en vrije ruimten. Zorg voor bankjes bij de ontmoetingsplekken.</p>
--	--	--

De beleidsmaatregel heeft invloed op:		
2. Verkeer en vervoer in wijk of dorpskern	Zo ja, check of de geplande beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:	Hoe (voorbeelden)
2a. Verkeersinfrastructuur	Een veilige verkeersinfrastructuur	<p>Maak typen wegen herkenbaar: verwijder karakteristieke geassocieerd met een autoweg/snelweg bij lage verkeerssnelheden.</p> <p>Beperk en uniformeer het aantal verkeersoplossingen. Creëer een homogeen snelheidsbeeld door goede vormgeving en het op regelmatig afstand plaatsen van snelheidsreducerende zones.</p> <p>Leg woonerven aan.</p> <p>Waar sprake is van een woonfunctie kunnen rijrichtingen en verkeersoorten worden vermengd mits de rij snelheden laag zijn (30 km/uur).</p> <p>Verlaag rij snelheden nabij oversteeklocaties.</p> <p>Realiseer een vrij liggend fietspad op wegen waar veel auto's rijden.</p> <p>Vermijd zoveel mogelijk parkeerstroken langs het fietspad.</p> <p>Zorg voor goed verlichte fietstunnels bij gevaarlijke autowegen.</p> <p>Vermijd drukke wegen in de nabijheid van winkels en scholen.</p> <p>Zorg voor goede verlichting van de wegen.</p> <p>In wijk- of dorpskern mag nooit harder dan 50 km/u worden gereden.</p> <p>Het voorbeeld van shared space in Drachten laat zien dat er alternatieve oplossingen zijn om de verkeerssituatie veilig te maken en wandelaars en fietser voldoende ruimte te bieden. Door verkeersfuncties en publieke ruimte met elkaar te mengen, kunnen spontaan informele omgangsvormen in het verkeer ontstaan, waardoor het verkeer soepel langs elkaar kan bewegen. Zorg er wel voor dat alle weggebruikers zich hier veilig bij voelen en dat verkeerssituaties overzichtelijk blijven voor iedereen.</p>

	Zo ja, check of de beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:	Hoe (voorbeelden)
Vervolg verkeersinfrastructuur	Langzaam verkeer in de wijk/dorpskern.	<p>Zorg voor 15-30 km/uur zones bij scholen, winkelcentra en woonerven.</p> <p>Zorg dat fietsers niet gehinderd worden door auto's die stoppen en parkeren bij scholen, stations, etc.</p> <p>Zorg voor informele protocollen met busmaatschappijen om in bepaalde gebieden in de stad/dorpskern stapvoets te rijden.</p> <p>Zorg voor voetgangersgebieden in winkelcentra.</p> <p>Zorg voor woongebieden met weinig parkeergelegenheid/ parkeergelegenheid verderop (verhoogt veiligheid van kinderen en bevordert bewegen in de wijk).</p>
	*Aantrekkelijke wandel en fietsroutes (naar voorzieningen in de wijk en dorpskern).	<p>Zorg voor korte routes voor wandelaars of fietsers, zodat ze in een zo recht mogelijke lijn de voorzieningen kunnen bereiken.</p> <p>De wandel- en fietsroutes zijn goed verlicht.</p> <p>De wandel- en fietsroutes zijn goed onderhouden.</p> <p>De wandel- en fietsroutes zijn duidelijk herkenbaar voor de verkeersdeelnemers door middel van borden en/of markering.</p> <p>De wandel en fietsroutes zijn veilig in het gebruik voor kinderen, vrouwen en ouderen en ook 's avonds.</p> <p>Zorg voor een aantrekkelijke looproute voor kinderen naar scholen en speeltuinen: bijvoorbeeld hink stap sprong paden, lage muurtjes, trappen.</p>

	Zo ja, check of de beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:	Hoe (voorbeelden)
Vervolg verkeersinfrastructuur	Een veilige verkeersinfrastructuur voor kinderen, ouderen en gehandicapten.	Zorg voor veilige wandel- en fietsroutes naar scholen, speeltuin, enz. Zorg voor voldoende brede stoepen: bij een beloofbare breedte van minder dan 1 meter worden mensen met een kinderwagen of rollator gedwongen om zich in te voegen in het gemotoriseerd verkeer. Zorg dat stoplichten lang genoeg op groen staan, zodat ouderen en kinderen voldoende tijd hebben om over te steken. Vermijd obstakels langs de rijbaan. Vermijd stoepen met te hoge drempels. Vermijd steile bruggetjes waar men met rollator of scootmobiel niet of moeizaam over kan rijden. Zorg dat de verkeerssituatie overzichtelijk is.
2b. Openbaar vervoer	Goede haal- en brengdiensten naar voorzieningen voor zowel mensen met een handicap, ouderen als andere wijk- dorpsbewoners.	Zorg dat belangrijke voorzieningen goed met openbaar vervoer te bereiken zijn. Zorg voor aanvullende haal- en brengdiensten voor mensen met een handicap of waar OV niet goed geregeld is. Zorg voor goede toegankelijkheid van de OV haltes, bij voorkeur met platforms, zodat men met rollator makkelijk in en uit kan stappen. Zorg voor veilige en comfortabele wachtplaatsen. Zorg voor voldoende en veilige fietsenstallingen bij stations en haltes. Bedenk dat een (te) goed OV mensen ook kan demotiveren om te wandelen en fietsen (bijv. scholieren).
	Een netwerk van openbaar vervoer dat rekening houdt met de keten van verplaatsingen van bewoners.	Denk bijvoorbeeld aan ouders die eerst langs het kinderdagverblijf gaan en vervolgens naar hun werk.
2c. Fietsen en lopen naar school	Een veilige verkeersinfrastructuur	De Verkeerssling vermindert het aantal autoverplaatsingen bij de basisschool. www.verkeerssling.nl
2d. Fietsen naar het werk	*Subsidiëren en stimuleren van fietsen naar het werk.	Fietsen scoort. Zorg voor naastliggende en aantrekkelijke fietspaden langs autowegen.

	Zo ja, check of de beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:	Hoe (voorbeelden)
2e. Lunch wandelen	Stimuleren van lunch wandelen door werkgever (gemeente kan voorbeeldfunctie innemen).	www.lunchwandelen.nl Zorg voor goede oversteekplaatsen, trottoirs en wandelpaden in gebieden waar bedrijven zich concentreren.

De beleidsmaatregel heeft invloed op:		
3. Voorzieningen in wijk of dorpskern	Zo ja, check of de beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:	Hoe (voorbeelden)
3a. Sportvoorzieningen	Voldoende sport en beweegvoorzieningen	Stimuleren van investering in indoor en outdoor sport- en recreatieruimten. Stimuleer het gebruik van bestaande ruimtes die deels leeg staan, zoals gymzalen bij scholen en sportvelden. Ook mogelijk: lege parkeerplaatsen als skatebaan. Zoek contact met zorginstellingen, waar beweegruimtes 's avonds niet worden gebruikt.
	Sport- en beweegvoorzieningen in de wijk/dorpskern sluiten aan bij de behoeften van alle bevolkingsgroepen en leeftijden. Denk daarbij ook aan gehandicapten en chronisch zieken.	Zorg voor inspraak en participatie van verschillende bevolkingsgroepen bij de planning van de sport- en beweegvoorzieningen.
	Sport- en speelvoorzieningen zijn laagdrempelig en uitnodigend voor minder sportieve mensen.	Stimuleer aanwezigheid van sportvoorzieningen in de woonomgeving. Ondersteun initiatieven voor het gebruik van openbare ruimte en groenvoorziening voor sport. Zorg voor subsidieregelingen voor sport. Maak gebruik van beweegruimtes in zorgvoorzieningen.
3b. Welzijn en leefbaarheid	Bewegingsbevorderende activiteiten bij de recreatieve voorzieningen	Stimuleer het organiseren van activiteiten op de speelplek door middel van kinderpartijtjes, sportclinics en (school)toernooien. Stimuleer participatie van de bewoners van de wijk/dorpskern bij de organisatie van activiteiten. Zoek aansluiting bij dorps- en/of wijkfeesten.
	Bewegingsbevorderende activiteiten in de dorpskern/wijk voor alle leeftijdsgroepen.	Zorg dat welzijnsactiviteiten ook het bewegen stimuleren; bijv cursussen, workshops of toernooien voor alle leeftijdsgroepen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan meer bewegen voor ouderen (MbvO) activiteiten, zelfverdediging voor meisjes, dans avonden, buurtsportwedstrijden, volkstuinten, buurtfeesten, groendagen, fiets- en zwemvierdaagse.
	Voldoende openbare ontmoetingsplekken en levendigheid op straat.	Bijvoorbeeld door middel van stimuleren van voorzieningen, voortuintjes, bankjes, parkjes en kunst.

	Zo ja, check of de geplande beleidsmaatregel bijdraagt of voldoet aan de volgende punten:	Hoe (voorbeelden)
3c. Onderwijs	Voldoende bewegingsonderwijs onder leiding van een vakleerkracht.	Zorg voor voldoende beweegonderwijs op alle scholen. Maak gebruik van de stimuleringsregeling combinatiefunctionarissen.
	Aanwezigheid van sportfaciliteiten op school.	
	*Bewegvriendelijke schoolpleinen. Zorg dat het schoolplein zo ingericht wordt dat het sporten of actief spelen stimuleert (er zijn veel voorbeelden hoe dit kan).	Zorg dat het schoolplein zo ingericht wordt dat het sporten of actief spelen stimuleert (er zijn veel voorbeelden hoe dit kan).
	Het beschikbaar stellen van schoolpleinen aan sport- en welzijnsverenigingen om beweegactiviteiten in de wijk te organiseren.	Denk hierbij aan workshops door sportverenigingen, sport- en spelactiviteiten van welzijnsverenigingen om de toegeleiding van kinderen naar sportverenigingen te vergroten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de BOS-projecten of het Nationaal Actie Plan Sport en Beweging. (NASB)
	Bewegen tijdens de opvanguren en de buitenschoolse opvang.	Zorg voor samenwerking tussen scholen, buurt en sportverenigingen (BOS). Zorg dat vrijwilligers geschoold zijn in het ondersteunen van sport en speelactiviteiten.
	Zie ook 2c : fietsen en lopen naar school	

Bronnen:

- RIVM: Op de website www.gezondheidinmer.nl kunt u concreet een checklist invullen, waarna er digitaal een advies voor uw gemeente wordt gegeven
- Koperen van, M. & Pos S, Breed inzetten op een beweegstimulerende omgeving; een overzicht van gemeentelijke beleidsmaatregelen die het bewegen stimuleren. NIGZ, Woerden: concept mei 2008 (in ontwikkeling)
- Storm I, Zoest van F, Broeder dan L. Integraal gezondheidsbeleid; theorie en toepassing. RIVM, Bilthoven: 2007.
- Alleman TA, Storm I, Penris MJE. Beweging en veiligheid in de wijk: handleiding 'bewegingsbevorderende en veilige wijken.' RIVM, Bilthoven; 2005.
- KiSS. Kinder Straat Scan 2.0. Hoe kindvriendelijk is deze straat? <http://urban.nl/CHILDSTREET2005/downloads/Stuttgart/KiSS%20NL%2020%20Word-voor-onderweg%20apr06.pdf>
- National Hearth Forum, Living Streets, CABE. Building Health: creating and enhancing places for healthy, active lives. What needs to be done? UK, London: National Hearth Forum; 2007.
- Sportief Bewegen met mensen met een chronische aandoening. Professionalsite sportief bewegen: kansrijke interventies. http://www.sportiefbewegen.nl/sportiefbewegen/page/691/Welkom_op_de_professionalsite_van_Sportief_Bewegen; 24-11-2008.
- BOS-impuls. Leren van de BOSkoplappers. www.bosimpuls.nl
- Dorgelo A, Stiggelbout M, Molleman M. BOS-projecten in de Krachtwijken. Lessen voor een succesvolle aanpak van Buurt- Onderwijs- en Sport- (BOS-)projecten op het thema overgewicht. NIGZ., Woerden: 2008. www.nigz.nl
- Active forests concepts. Speelbossen. <http://www.activeforest.com/nl/vooronderzoek/index.html>
- Staatsbosbeheer, NISB, Jantje Beton. Natuursprong. Project om kinderen buiten te laten spelen. <http://www.gezonderworden.nl/2008/04/project-om-kinderen-buiten-te-laten.html>
- Bakker I, Jong de T. Factoren voor een succesvolle playground. Leiden: TNO;2008 http://www.tno.nl/downloads/KvL-L%2008-03%20845N-samenvatting%20onderzoeksresultaten-playground-TNO_2008.pdf

- NASB impuls: www.nasb.nl
- Combinatiefunctionarissen: www.sportengemeenten.nl
- Gezondheidsraad: **Beweegredenen. De invloed van de gebouwde omgeving op ons beweeggedrag**
Voldoende lichaamsbeweging is van groot belang voor de gezondheid. Het gaat niet alleen om sporten, maar vooral om dagelijks bewegen, van lopen en fietsen naar school, werk en winkels tot traplopen, stevig wandelen en buitenspelen. De inrichting van de gebouwde omgeving lijkt een stimulerend effect te kunnen hebben, al is hard wetenschappelijk bewijs nog schaars. Kansen kunnen echter ook nu al worden benut, zeker waar raakvlakken bestaan met andere beleidsterreinen, zoals verkeersveiligheid en milieu.
<http://www.gezondheidsraad.nl/nl/adviezen/beweegredenen-de-invloed-van-de-gebouwde-omgeving-op-ons-beweeggedrag>